

Nagrade in priznanja Slovenskega arheološkega društva, 3. december 2002, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana

Nagrada Slovenskega arheološkega društva za življenjsko delo na področju arheologije prejme dr. Ivan Turk

Dr. Ivan Turk, višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, se je po diplomi leta 1971 zaposlil na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete kot bibliotekar. Leta 1976 je dobil službo na Inštitutu za arheologijo, kjer je prevzel skrb za nadaljevanje raziskav paleolitskih in mezolitskih najdišč na Slovenskem, ki jih je na inštitutu pred njim opravljal dr. Mitja Brodar.

Skupaj s sodelavcem Janezom Dirjecem je opravil številna sondiranja v jamah in spodmolih, pri čemer je odkril več novih arheoloških najdišč, med njimi zlasti bogata najdišča iz obdobja holocena, npr. Acijev spodmol pri Petrinjah in Podmol pri Kastelcu.

Najpomembnejše terensko delo Ivana Turka predstavljajo njegova dolgoletna načrtna raziskovanja jamskega najdišča Divje babe I blizu naselja Reka v dolini Idrije. Pri tem je poleg neštetihi kostnih ostankov ledenodobnih živali, zlasti jamskega medveda, odkril številna kurišča in kamnito ter koščeno orodje. Pri teh raziskavah je bila najdena tudi piščal, izdelana iz kosti jamskega medveda. Glede na starost plasti, v kateri je ležala, gre za najstarejše glasbilo na svetu iz časa okrog 45.000 let pred sedanostjo. Ivan Turk je o izjemni najdbi poročal v inozemskih znanstvenih revijah. O piščali in drugih pomembnih najdbah iz jame Divje babe I je pripravil knjigo, ki je izšla v zbirki Opera Inštituta za arheologijo, ter mednarodno znanstveno konferenco v Spodnji Idriji. Poskrbel je, da so bila predavanja s te konference lansko leto objavljena v Arheološkem vestniku. Čeprav v prvi vrsti raziskovalec, je Ivan Turk v sodelovanju z Narodnim muzejem Slovenije pripravil tudi odmevno razstavo o paleolitski piščali iz Divjih bab. Za knjigo *Zakladi tisočletij*, slovensko arheološko biblijo, pa je napisal tehtna poglavja o starejši in srednji kameni dobi na Slovenskem. Skupaj s številnimi sodelavci je zlasti v *Arheološkem vestniku*, pa tudi v drugih slovenskih znanstvenih revijah objavil vrsto temeljnih študij, ki predvsem na podlagi gradiva, pridobljenega pri raziskavah jame Divje babe I, bistveno poglobljajo naše vedenje o paleolitiku.

Ivan Turk je s svojim skrajno predanim in skrbnim delom med slovenskimi arheologi nedvomno vzor človeka, ki je svoje visoko zastavljene strokovno-znanstvene cilje dosegel. Dosegel jih je ne le zaradi lastnih sposobnosti in zaradi zmožnosti, da se do pomembnih rezultatov dokoplje s skupinskim delom, ampak predvsem z lastnim trdim delom in odrekanjem.

Priznanje Slovenskega arheološkega društva prejme prof. dr. Mitja Guštin za vzpodbujanje razvoja arheologije mlajših obdobj v Sloveniji in za publicistično delo na tem področju

Na pobudo Mitje Guština je bil na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani ustanovljen Center za srednjeveške in novoveške študije z namenom, da pospeši razvoj arheologije srednjega in novega veka na Slovenskem. Arheološka izkopavanja Starega gradu in Knežjega dvora v Celju so v zadnjih desetletjih zapolnila depoje na Celjskem z več tonami srednjeveškega gradiva. Zato je razumljivo, da je Center svojo prvo izpostavo ustanovil v Celju.

Leta 1995 se je skupaj z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine ter Pokrajinskim muzejem v Celju ter z odločno podporo Mestne občine Celje začelo urejanje primernih delovnih prostorov in zastavil je projekt pod naslovom Celjski knezi. Sodelavci centra so med drugim pripravili pregledno razstavo arheoloških raziskav srednjega veka na Štajerskem in v Prekmurju. Eden pomembnejših rezultatov delovanja Centra pa je sodelovanje pri pripravi odmevnega simpozija Celjski grofje – stara tema, nova spoznanja in velike razstave Grofje Celjski. Rezultat dela Centra in njegove tesne povezave s pedagoškim procesom so bili seminarji na temo pečnic, glažut in renesančne keramike, več diplomskih nalog, magistrsko in doktorsko delo.

Guštinova velika zasluga je, da je poskrbel tudi za publiciranje gradiva. V novi zbirki *Archaeologia historica Slovenica* so bile najprej objavljene pečnice z Ljubljanskega gradu, nato pregled raziskav srednjega in novega veka na Štajerskem in v Prekmurju in nazadnje monografija Srednjeveško Celje.

Priznanje Slovenskega arheološkega društva prejme Borut Križ za razstavo "Kelti v Novem mestu", razstavni katalog in za projekt "Prazgodovinska pot"

Borut Križ, kustos Dolenjskega muzeja v Novem mestu, se že dolga leta posveča raziskavam arheoloških najdišč v Novem mestu in njegovi okolici. Po končanem terenskem delu z gledno skrbi za konzervatorsko in muzejsko obdelavo in pri tem nadaljuje že pred desetletji vzpostavljeno plodno sodelovanje z delavnicami Rimsko-germanskega centralnega muzeja v Mainzu.

Samostojno ali s sodelavci publicira rezultate arheoloških raziskav. S številnimi muzejskimi dejavnostmi skrbi za promocijo arheološke dediščine na Dolenjskem. Konec novembra leta 2001 je v prostorih galerije Dolenjskega

muzeja pripravil razstavo Kelti v Novem mestu. Na njej je predstavil grobne najdbe, ki sta jih na raznih najdiščih v Novem mestu izkopala že pred njim arheologa Tone Knez in Danilo Breščak, zlasti pa tiste, ki so prišle na dan med njegovimi raziskavami velikega keltskega grobišča na novomeški Kapiteljski njivi. Ob razstavi je pripravil tudi obsežen in bogato ilustriran katalog, zloženko in plakat.

Naravnost zgledno je njegovo sodelovanje s kolegi na novomeškem Zavodu za varstvo kulturne dediščine. Med pomembnejše dosežke Boruta Križa pa se uvršča izpeljava projekta Prazgodovinska pot, na kateri si obiskovalci lahko ogledajo izbrana arheološka najdišča Dolenjske.

Častno članstvo Slovenskega arheološkega društva se podeli Dragici Knific Lunder za risbe arheoloških predmetov

Arheologinja Dragica Knific Lunder se je z arheološko ilustracijo in grafično dokumentacijo srečala že kot študentka. Prva arheološka najdišča, kjer se je zapisala kot risarka arheoloških situacij, so bila farna cerkev v Kranju, železnodobno gradišče Cvinger pri Stični in poznorimska utrdba na Hrušici. Leta 1974 se je kot risarka arheološkega gradiva zaposlila na Inštitutu za arheologijo SAZU. Prve osnove za delo je dobila pri Tanji Krasovsky, sicer pa je svoje znanje črpala iz tuje literature. S primerjanjem objavljenih risb in gradiva, ki ga je prejela v risanje, je gradila svoj lastni risarski slog. Odlikujeta ga izreden čut za kombinacijo dokumentarne tehnične risbe in likovno prefinjene upodobitve pogosto le fragmentarno ohranjenih arheoloških predmetov. Iz njenih risb je mogoče že na prvi pogled razbrati ne le oblikovne značilnosti predmetov, ampak tudi snovne in najbolj pretanjene okrasne posebnosti. Od ogromnega opusa naj omenimo samo njene risbe, s katerimi je opremljena vrsta člankov, ki so izšli v *Arheološkem vestniku*, in njen risarski delež pri več zvezkih obeh osrednjih slovenskih arheoloških zbirk, to je zbirke *Katalogi in monografije Narodnega muzeja Slovenije* in zbirke *Opera Instituti archaeologici Sloveniae*.

Častno članstvo Slovenskega arheološkega društva se podeli Tomažu Lauku za fotografije arheoloških predmetov

Tomaž Lauko, fotograf Narodnega muzeja Slovenije v Ljubljani, se v svojem strokovnem delu že vrsto let posveča fotografiji arheoloških predmetov. Bil je soustvarjalec številnih strokovnih in poljudnih publikacij ter razstav, kjer je z izjemnim čutom in s požrtvovalnim sodelovanjem z arheologi ustvaril pojem visoko kvalitetne fotografije, ki igra odločilno vlogo v današnji publicistiki. Laukove fotografije krasijo dva estetsko dovršena razstavna kataloga Narodnega muzeja Slovenije, *Pismo brez pisave* (Ljubljana 1991) in *Slovenia. Coinage and History* (Ljubljana

1996), posebej pa naj omenim dve novejši arheološki publikaciji, ki tudi po njegovi zaslugi sodita med vrhunske izdelke poljudne publicistike. V knjigi *Zakladi tisočletij*, ki jo je leta 1999 izdala ljubljanska založba Modrijan, so fotografije predmetov skoraj v celoti delo Tomaža Lauka. Gre za najpomembnejše in najlepše arheološke najdbe, ki jih hranijo slovenski muzeji in dunajski Naravoslovni muzej. Njegove fotografije so izredno privlačne, pa najsi gre za posamezne predmete ali skupke najdb, na primer iz jantarja izrezljane prdatke iz groba rimske Petovione. Drug izjemen dosežek so Laukove fotografije predmetov, ki jih je prikazovala leta 2001 prirejena razstava Narodnega muzeja Slovenije *Od Rimljanov do Slovanov*. Z velikim čutom za kompozicijo in ustrezno osvetlitev je nastal obsežen opus fotografij, ki dajejo razstavnemu katalogu poseben čar.

Irena Lazar